

Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Akademik Başarılarının Davranış Notları Bağlamında İncelenmesi

Selvi Demir*

Makale Geliş Tarihi: 24/07/2022

Makale Kabul Tarihi: 28/12/2022

DOI: 10.35675/befdergi.1147952

Öz

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2021-2022 güz döneminde Kilis il merkezindeki dört devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan toplam 324 altıncı sınıf öğrencisinin ders notları ve davranış notlarını gösteren “öğrenci not döküm cetveline” ulaşılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 23 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçları ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının iyi düzeyde olduğunu göstermiştir. Bunun yanı sıra ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı puanlarıyla davranış puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu ve davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarısının da genel anlamda arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademik başarı, davranış notu, ortaokul, Türkçe dersi

An Investigation on Secondary School Students' Academic Achievement in Turkish Lessons in the Context of Conduct Mark

Abstract

In this study, it is aimed to examine the Turkish lesson academic achievement of secondary school students according to various behavioral variables “adapting to school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, complying with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working, environmental awareness”. For this purpose, a “student transcript” showing the course grades and conduct marks of a total of 324 sixth grade students studying at four state secondary schools in the city center of Kilis in the fall semester of 2021-2022 was reached. The data obtained were transferred to the SPSS 23 program and analyzed. The results of the study showed that Turkish course grade average of the sixth-grade secondary school students in Turkish was at a good level. In addition, it has been concluded that there is a positive and significant relationship between the Turkish academic achievement scores of the secondary school students and their conduct marks, and the academic success of the Turkish course increases in general as the behavior level gets very good.

Keywords: Academic achievement, conduct mark, secondary school, Turkish lesson

* Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilisli Muallim Rifat Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Kilis, Türkiye, slv.demir@gmail.com ORCID:0000-0002-7043-7414 

Kaynak Gösterme: Demir, S. (2023). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının davranış notları bağlamında incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (37), 1-24.

Giriş

Güncel Türkçe dersi öğretim programında vurgulanan “Eğitim sistemimiz yetkinliklerde (Ana dilde iletişim, Yabancı dillerde iletişim, Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, Dijital yetkinlik, Öğrenmeyi öğrenme, Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, İnisiyatif alma ve girişimcilik, Kültürel farkındalık ve ifade) bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar.” (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019) şeklindeki ifade, Türk eğitim sisteminde hedeflenen bilgi, beceri, değer ve yetkinliklerin davranışa dönüştürülmesi temeline dayandığını ortaya koymaktadır. Nitekim eğitim, bireyde istendik davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bu bağlamda Türk eğitim sisteminde öğrencilerin ulaşması hedeflenen akademik başarının yanı sıra “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma ve çevreye duyarlılık” davranışlarının yeterli düzeyde yerleşmiş olması beklenmektedir. Buna göre derslerdeki başarılar notlandırıldığı gibi söz konusu davranışlar da notlandırılmakta ve her iki başarı durumu, öğrencinin genel başarısını oluşturmaktadır. Bu anlamda güncel Türkçe öğretim programında yer alan “*Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir.*” (MEB, 2019, s. 4) şeklindeki ifadeler öğrencilerin genel anlamda başarılı sayılmasının hangi ölçütlere bağlı olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Dolayısıyla Sarier’in (2016) de belirttiği gibi “bir öğrenci programdaki hedef davranışları sergilemesi halinde başarılı sayılabilmektedir. Eğitimde bu başarı kavramıyla genellikle okulda okutulan derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlar ile test puanlarıyla ya da her ikisiyle birlikte belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan akademik başarı kastedilmektedir”.

Akademik başarı, öğrencilerin genel akademik ortalamalarını veya başarı testi puanlarını ifade eden bir kavramdır (Fan & Chen, 2001). Alanyazın incelendiğinde öğrencilerin akademik başarıları üzerinde bilişsel etmenlerin (öğrenme hızı, zekâ düzeyi vb.), duyuşsal etmenlerin (motivasyon, kişilik yapısı, öz yeterlik, vb.) ve çevresel etmenlerin (ailenin sosyoekonomik durumu, anne-baba tutumu ve eğitim düzeyi, okul yöneticileri ve öğretmenlerin tutum ve yeterlilikleri, vb.) etkili olduğu ortaya konulmuştur (Demir, 2021a; Jackson, 2002; Pietsch vd., 2003; Sarier, 2016; Şevik, 2014). Aynı zamanda akademik başarının öğrenci, okul ve aileden etkilendiğini ortaya koyan çalışmalar (Dağdelen, 2013; Özer & Anıl, 2011; Şevik, 2014) da

bulunmaktadır. Daha özel anlamda bakılacak olursa az sayıda da olsa Türkçe dersi akademik başarısının; öğrencilerin çalışma alışkanlıkları (Bıyıklı, 2017), Türkçe dersine yönelik tutumları (Kazazoğlu, 2013), diğer disiplinlerle olan ilişkisi (Demir, 2021b; Güneyle vd., 2010) ve anne baba eğitim durumu gibi çevresel etmenler (Bölükbaş, 2010) bağlamında incelendiği çalışmalar da mevcuttur. Görüldüğü gibi akademik başarı söz konusu olduğunda onu ilgilendirdiği düşünülen çok çeşitli değişkenlerin etkisi bilimsel çalışmalarla ortaya konulmaktadır. Ancak ulusal alanyazın kapsamında öğrencilerin “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranışlarının akademik başarılarına göre incelendiği sadece bir çalışmaya rastlanılmıştır. Söz konusu çalışmada Demir (2022), ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarısı ile “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranışları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Benzer bir çalışmanın Türkçe ya da diğer disiplinler için yapılmadığı belirlenmiştir. Dolayısıyla bu çalışmada gözlenen bu eksikliğin giderilmesi amacıyla ortaokul öğrencilerinin karnelerindeki akademik başarılarının, davranış notlarıyla arasındaki ilişki incelenmektedir. Gerek akademik çalışmalarda gerekse eğitimin tüm paydaşlarınca (öğretmen, öğrenci, aile, okul yönetimi, vb.) öğrencilerin yukarıda zikredilen davranış notlarının göz ardı edildiği gerçeğinden yola çıkıldığında bu çalışmayla birlikte hem ortaokul öğrencilerinin akademik başarı ile davranış notları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak ortaya konulacağı hem de ulaşılabilecek bulgular neticesinde öğretim sürecinin farklı bir bakıştan sorgulanma imkânı bulacağı söylenebilir. Bu bağlamda öncelikle “okul kültürüne uyum”, “öz bakım”, “kendini tanıma”, “iletişim ve sosyal etkileşim”, “ortak değerlere uyma”, “çözüm odaklı olma”, “sosyal faaliyetlere katılım”, “takım çalışması ve sorumluluk”, “verimli çalışma” ve “çevreye duyarlılık” davranışlarına kısaca açıklık getirmekte fayda görülmektedir. Yapılan değerlendirmelerde Milli Eğitim Bakanlığı (2007) tarafından hazırlanan ve Resmî Gazete’de yayımlanan ilgili yönetmelik temel alınmıştır.

Okul kültürüne uyum: “Okul kültürüne uyum davranışıyla öğrencilerden okuldaki karar alma süreçlerine katkı sağlamları; belirlenen okul kurallarına uymaları; okul çalışanlarına karşı sorumlu davranışları; okula/derse düzenli olarak devam etmeleri; okulu, çevreyi ve eğitim araç-gereçlerini korumaları gibi olumlu tutum ve davranışlar beklenmektedir.”

Öz bakım: “Öz bakım davranışıyla öğrencilerin beden temizliğine dikkat etmeleri, kıyafetlerinin temizliğine dikkat etmeleri, eşyalarının tertip ve düzenine özen göstermeleri ve sağlıklı beslenme kurallarına uymaları gibi olumlu tutum ve davranışlar sergilemeleri beklenmektedir.”

Kendini tanıma: “Kendini tanıma davranışıyla öğrencilerden ilgi, yetenek ve becerilerinin farkında olmaları; zayıf ve güçlü yönlerini tanıyarak varsa zayıf yönlerini geliştirmeleri; serbest zamanlarını etkin bir şekilde kullanmaları; istek ve ihtiyaçlarına göre amaçlarını belirlemeleri beklenmektedir.”

İletişim ve sosyal etkileşim: “İletişim ve sosyal etkileşim davranışıyla öğrencilerden iletişimde nezaket kurallarına uymaları, olumlu iletişim dilini kullanmaları, olumsuz iletişim dilinden kaçınmaları, sosyal etkileşim sonucunda gördükleri örnek davranışlardan yararlanmaları, grup içinde rol almaları, sahip oldukları hakları ve sorumlulukları bilmeleri, haklarını kullanmaları ve sorumluluklarını yerine getirmeleri gibi birçok olumlu tutum ve davranış sergilemeleri beklenmektedir.”

Ortak değerlere uyma: “Ortak değerlere uyma davranışıyla öğrencilerden başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı göstermeleri, gerektiğinde başkalarına yardım etmeleri, bireysel ve kültürel farklılıklara karşı hoşgörülü olmaları, toplumun ortak değerlerine saygı göstermeleri gibi olumlu tutum ve davranışlar beklenmektedir.”

Çözüm odaklı olma: “Çözüm odaklı olma davranışıyla öğrencilerden sorunları fark edip tanımlamaları, sorunun çözümüne yönelik farklı yöntem ve teknikleri kullanmaları, soruna yönelik alternatif çözüm yolları geliştirmeleri ve sorunun çözümü için sorumluluk almaları beklenmektedir.”

Sosyal faaliyetlere katılım: “Sosyal faaliyetlere katılım davranışıyla öğrencilerden okulda yapılan çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlere aktif olarak katılmaları, aktif olarak katıldıkları sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerde başarılı olmaları, aktif olarak katılmadıkları okul faaliyetleri ile ilgilenmeleri veya takip etmeleri gibi olumlu tutum ve davranış sergilemeleri beklenmektedir.”

Takım çalışması ve sorumluluk: “Takım çalışması ve sorumluluk davranışıyla öğrencilerden iş birliği içinde çalışmaları, grup içerisindeki görev ve sorumluluklarını yerine getirmeleri, gerekli durumlarda grup içinde bireysel olarak çalışmalar yürütebilmeleri gibi olumlu tutum ve davranışlar beklenmektedir.”

Verimli çalışma: “Verimli çalışma davranışıyla öğrencilerden planlı ve düzenli çalışmaları, zamanı etkin ve verimli şekilde kullanmaları, etkin ve verimli çalışmanın gelişimleri üzerindeki etkisinin farkında olmaları gibi olumlu tutum ve davranışa sahip olmaları beklenmektedir.”

Çevreye duyarlılık: “Bu davranışla öğrencilerden çevreyle ilgili faaliyetlere karşı duyarlı olmaları, çevreye dönük yapılan faaliyetlere katılmaları, canlıları ve doğal yaşam alanlarını korumaları, yaşadıkları çevreyi temiz tutmaları, doğal kaynakları tasarruflu kullanmaları, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmeleri gibi birçok olumlu tutum ve davranış sergilemeleri beklenmektedir.”

Türk eğitim sisteminde öğrencilerin akademik başarısı ve davranış notu karne notuyla ifade edilmektedir. Öğrencinin karnesine yansıyan gerek akademik başarısı gerekse davranış notu başarıda belirleyici hatta en önemli kriter olarak esas alınmaktadır. Dolayısıyla mevcut çalışmada da akademik başarı ve davranış notu karne notu olarak ele alınmıştır. Böylelikle ortaokul altıncı sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine ait başarı düzeyleri ortaya konulmuş ve bu dersteki akademik başarıları ile davranış notları arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Bu bağlamda bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma ve çevreye duyarlılık” davranışlarına göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın ana problem cümlesi “ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarıları ne düzeydedir ve bu başarıları, davranış notlarına (okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık) göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?” şeklinde belirlenmiştir.

Yöntem

Mevcut araştırma nicel araştırma yöntemleri içinden tarama desenine göre planlanmıştır. Tarama araştırma desenleri, bir evrenin tutumlarını, görüşlerini, davranışlarını ya da özelliklerini açıklamak amacıyla araştırmacıların bir örneklem grubuna veya evrenin bütünü üzerine tarama uygulaması yaparak bilgileri topladığı nicel araştırma desenleri (Creswell, 2019) olarak tanımlanmaktadır.

Bu araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kilis ili merkez ilçedeki dört devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan 163 kız (%50.3) ve 161 erkek (%49.7) öğrenci olmak üzere toplamda 324 ortaokul altıncı sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada sınıf düzeylerine göre bir karşılaştırma hedeflenmediğinden dolayı tek bir sınıf düzeyi örneklem olarak tercih edilmiş ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi sonucu 5, 6, 7 ve 8. sınıf düzeyleri arasından altıncı sınıf belirlenmiştir. Nitekim basit tesadüfi örnekleme yönteminde evrende bulunan öğelerin olası tüm birleşimlerinin örneklem içinde yer alması için eşit ihtimali bulunur (Kerlinger & Lee, 1999). Çalışma grubuna ait tanılayıcı bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1.
Çalışma Grubuna Ait Tanılayıcı Bilgiler

Okul	Cinsiyet		Toplam
	Kız	Erkek	
O 1	54	55	109
O 2	41	42	83

O 3	40	38	78
O 4	28	26	54
Toplam	163	161	324

Bu araştırmanın veri toplama araçlarını “İlköğretim kurumları sınıf geçme defteri” ve “Öğrenci davranışlarına ait değerlendirme çizelgesi” oluşturmaktadır. İlköğretim kurumları sınıf geçme defteri, bir şubedeki öğrencilerin tüm derslerine ait akademik başarı puanlarını; Öğrenci davranışlarına ait değerlendirme çizelgesi ise bir şubedeki öğrencilerin “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranış notlarını gösteren belgedir. Araştırma verileri toplanırken öncelikle araştırmanın yapıldığı okul idarelerinin bilgisi ve izni ile “İlköğretim kurumları sınıf geçme defteri” ve “Öğrenci davranışlarına ait değerlendirme çizelgesi”nin dijital ortamda birer örneği alınmıştır. Ardından bu veriler SPSS 23 programına veri olarak girilmiştir. İlköğretim kurumları sınıf geçme defterinde öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarılarının 0 ile 100 arasında; öğrenci davranışlarına ait değerlendirme çizelgesindeki davranış notlarının ise 1 ile 3 arasında puanlandırıldığı tespit edilmiştir. Buna göre öğrenci akademik başarı notları 0 ile 44 arasında “düşük”, 45 ile 54 arasında “geçer”, 55 ile 69 arasında “orta”, 70 ile 84 arasında “iyi” ve 85 ile 100 arasında ise “çok iyi” derecelendirilmektedir. Öğrenci davranış notları ise 1 “geliştirilmeli”, 2 “iyi”, 3 ise “çok iyi” olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde SPSS 23 istatistik programından yararlanılmıştır. Analiz aşamasında ilk olarak verilerin normallikleri incelenmiştir. İlköğretim kurumları sınıf geçme defterinden elde edilen veriler analiz edildiğinde (çarpıklık= -.410; basıklık= -.798; *Shapiro Wilk* ve *Kolmogorov Smirnov* değerleri= .000 <.05) verilerin normal dağılım göstermediği tespit edildiğinden istatistiksel analizlerde parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Buna göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeylerinin “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranış notlarına göre anlamlı bir farklılaşım farklılaşmadığını belirleyebilmek için *Kruskal Wallis H* testi yapılmıştır. Ortaya çıkan farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için ise *Post Hoc Tamhane* testi yapılmıştır (Büyüköztürk, 2014).

Bulgular ve Yorum

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeyleri incelendiğinde öğrencilerin akademik başarı düzeyleri “düşük (0-44), geçer (45-54), orta (55-69), iyi (70-84) ve çok iyi (85-100)” olmak üzere beş grupta değerlendirilmiş ve analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur. Buna göre öğrencilerin %6.2’sinin düşük, %9.9’unun geçer, %21’inin orta, %28.7’sinin iyi, %34.2’sinin ise çok iyi nota sahip

olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerinin yarısından fazlasının (%62.9) Türkçe dersi akademik başarılarının iyi ve çok iyi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada kapsamında Türkçe dersinde alınan puanların betimsel analizi de yapılmıştır. Bu bağlamda Türkçe dersine ait en yüksek notun 99, en düşük notun ise 25 olduğu; ranjın 74, mod değerinin 96, ortancanın (medyan) ise 76 olduğu tespit edilmiştir. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi başarı ortalamasının ise iyi ($\bar{X}=74.33$) düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2.

Öğrencilerin Türkçe Dersine Ait Akademik Başarı Düzeyleri

Düzye	Aralık	n	%
Düşük	(0-44)	20	6.2
Geçer	(45-54)	32	9.9
Orta	(55-69)	68	21
İyi	(70-84)	93	28.7
Çok iyi	(85-100)	111	34.2
Toplam	(0-100)	324	100

(Max. puan= 99; min. puan= 25; ranj=74; mod=96; medyan=76; \bar{X} =74.33; SS=17.12)

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Okul Kültürüne Uyum Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının okul kültürüne uyum davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti amacıyla “Kruskal Wallis H” testi yapılmış ve elde edilen analiz sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Okul Kültürüne Uyum Davranışına Göre Farklılığı

Okul Kültürüne Uyum Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	19	12.55				A-B
İyi (B)	48	70.06	2	119.039	.000	A-C
Çok iyi (C)	257	190.85				B-C
Toplam	324					

p<.05

Tablo 3’teki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının okul kültürüne uyum davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=119.039$; p<.05). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “*Post Hoc Tamhane*” testi yapılmıştır.

Tablo 4.
Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Okul Kültürüne Uyum Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori		Ort. Fark.	SS	p
Okul Kültürüne Uyum	Geliştirilmeli	İyi	-17.234	2.23	.000*
		Çok iyi	-40.724	1.59	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	17.234	2.23	.000*
		Çok iyi	-23.490	1.97	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	40.724	1.59	.000*
		İyi			.000*
			23.490	1.97	

*p<.05

Yapılan analizde farkın okul kültürüne uyum davranış düzeyi çok iyi olan öğrenciler ile geliştirilmeli ve iyi olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Okul kültürüne uyum davranış düzeyi iyi olan öğrenciler ile geliştirilmeli olan öğrenciler arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farkları dikkate alındığında bu gruplar arasındaki farkın okul kültürüne uyum davranışı çok iyi ve iyi olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 4). Buna göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla okul kültürüne uyum davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Öz Bakım Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının öz bakım davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti amacıyla “Kruskal Wallis H” testi yapılmış ve ulaşılan analiz sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5.
Türkçe Dersi Akademik Başarısının Öz Bakım Davranışına Göre Farklılığı

Öz Bakım Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X ²	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	15	11.07				A-B
İyi (B)	35	48.87	2	107.005	.000	A-C
Çok iyi (C)	274	185.3				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 5’teki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının öz bakım davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir (X²=107.005; p<.05). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “Post Hoc Tamhane” testi yapılmıştır.

Tablo 6.
Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Öz Bakım Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
Öz Bakım	Geliştirilmeli	İyi	-13.304	2.23	.000*
		Çok iyi	-40.708	1.72	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	13.304	2.23	.000*
		Çok iyi	-27.403	1.86	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	40.708	1.72	.000*
		İyi			.000*
		27.403	1.86		

*p<.05

Yapılan analizde farkın öz bakım davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda öz bakım davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın öz bakım davranışı *çok iyi* ve *iyi* düzeyde olan öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir (Tablo 6). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *öz bakım* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu ve öz bakım davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı gözlenmiştir.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Kendini Tanıma Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının kendini tanıma davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti için “*Kruskal Wallis H*” testi yapılmış ve ulaşılan analiz sonuçları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.
Türkçe Dersi Akademik Başarısının Kendini Tanıma Davranışına Göre Farklılığı

Kendini Tanıma Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X ²	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	12	16.58				A-B
İyi (B)	58	64.45	2	117.559	.000	A-C
Çok iyi (C)	254	191.78				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 7’deki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının kendini tanıma davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit

edilmiştir ($X^2=117.559$; $p<.05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “*Post Hoc Tamhane*” testi yapılmıştır.

Tablo 8.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Kendini Tanıma Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	<i>p</i>	
Kendini Tanıma	Geliştirilmeli	İyi	-15.068	3.18	.000*
		Çok iyi	-40.350	2.86	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	15.068	3.18	.000*
		Çok iyi	-25.281	1.84	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	40.350	2.86	.000*
		İyi			.000*
		25.281	1.84		

* $p<.05$

Yapılan analizde farkın kendini tanıma davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca kendini tanıma davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın kendini tanıma davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir (Tablo 8). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *kendini tanıma* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve kendini tanıma davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının İletişim ve Sosyal Etkileşim Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının iletişim ve sosyal etkileşim davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti amacıyla “*Kruskal Wallis H*” testi yapılmış ve ilgili analiz sonuçları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının İletişim ve Sosyal Etkileşim Davranışına Göre Farklılığı

İletişim ve Sosyal Etkileşim Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	<i>p</i>	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	14	14.36				A-B
İyi (B)	37	48.74	2	106.124	.000	A-C
Çok iyi (C)	273	185.51				B-C
Toplam	324					

* $p<.05$

Tablo 9'daki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının iletişim ve sosyal etkileşim davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=106.124$; $p<.05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için "Post Hoc Tamhane" testi yapılmıştır.

Tablo 10.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile İletişim ve Sosyal Etkileşim Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
İletişim ve Sosyal Etkileşim	Geliştirilmeli	İyi	-11.511	2.70	.000*
		Çok iyi	-39.437	2.12	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	11.511	2.70	.000*
		Çok iyi	-27.926	2.06	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	39.437	2.12	.000*
		İyi			.000*
		27.926	2.06		

* $p<.05$

Yapılan analizde farkın iletişim ve sosyal etkileşim davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca iletişim ve sosyal etkileşim davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklar temel alındığında bu gruplar arasındaki farkın iletişim ve sosyal etkileşim davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu belirlenmiştir (Tablo 10). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *iletişim ve sosyal etkileşim* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu; iletişim ve sosyal etkileşim davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Ortak Değerlere Uyma Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının ortak değerlere uyma davranışına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için "Kruskal Wallis H" testi yapılmış ve ilgili analiz sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Ortak Değerlere Uyma Davranışına Göre Farklılığı

Ortak Değerlere Uyma Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	8	16.31				A-B
İyi (B)	64	73.65	2	98.381	.000	A-C
Çok iyi (C)	252	189.71				B-C

Toplam 324

*p<.05

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının ortak değerlere uyma davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir ($X^2=98.381$; $p<.05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “*Post Hoc Tamhane*” testi yapılmıştır.

Tablo 12.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Ortak Değerlere Uyma Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p
Ortak Değerlere Uyma	Geliştirilmeli İyi	-16.218	3.50	.001*
	Çok iyi	-39.698	3.10	.000*
	İyi Geliştirilmeli	16.218	3.50	.001*
	Çok iyi	-23.479	2.06	.000*
	Çok iyi Geliştirilmeli	39.698	3.10	.000*
	İyi	23.479	2.06	.000*

*p<.05

Yapılan analizde farkın ortak değerlere uyma davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ortak değerlere uyma davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklar incelendiğinde bu gruplar arasındaki farkın ortak değerlere uyma davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 12). Buna göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *ortak değerlere uyma* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve ortak değerlere uyma davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarısının da arttığı tespit edilmiştir.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Çözüm Odaklı Olma Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının çözüm odaklı olma davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti amacıyla “*Kruskal Wallis H*” testi yapılmış ve elde edilen analiz sonuçları Tablo 13’te sunulmuştur

Tablo 13.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Çözüm Odaklı Olma Davranışına Göre Farklılığı

Çözüm Odaklı Olma Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	43	34.08				A-B

İyi (B)	40	89.65	2	138.744	.000	A-C
Çok iyi (C)	241	197.5				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 13'teki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının çözüm odaklı olma davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=138.744$; $p<.05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için "Post Hoc Tamhane" testi yapılmıştır.

Tablo 14.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Çözüm Odaklı Olma Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
Çözüm Odaklı Olma	Geliştirilmeli	İyi	-15.151	2.44	.040*
		Çok iyi	-35.103	1.95	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	15.151	2.44	.040*
		Çok iyi	-19.952	1.87	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	35.103	1.95	.000*
	İyi			.000*	
		19.952	1.87		

*p<.05

Yapılan analizde farkın çözüm odaklı olma davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca çözüm odaklı olma davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın çözüm odaklı olma davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 14). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *çözüm odaklı olma* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve çözüm odaklı olma davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Sosyal Faaliyetlere Katılım Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının sosyal faaliyetlere katılım davranışına göre anlamlı farklılık içerip içermediğinin tespiti amacıyla "Kruskal Wallis H" testi yapılmış ve ulaşılan analiz sonuçları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Sosyal Faaliyetlere Katılım Davranışına Göre Farklılığı

Sosyal Faaliyetlere Katılım Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X ²	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	11	12.23				A-B
İyi (B)	40	63.81	2	85.850	.000	A-C
Çok iyi (C)	273	183.01				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 15'teki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının sosyal faaliyetlere katılım davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=85.850$; $p<.05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için "Post Hoc Tamhane" testi yapılmıştır.

Tablo 16.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Sosyal Faaliyetlere Katılım Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
Sosyal Faaliyetlere Katılım	Geliştirilmeli	İyi	-14,918	3,01	.423
		Çok iyi	-39,528	2,18	.130
	İyi	Geliştirilmeli	14,918	3,01	.423
		Çok iyi	-24,610	2,43	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	39,528	2,18	.130
		İyi	24,610	2,43	.000*

*p<.05

Yapılan analizde farkın çözüm odaklı olma davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca sosyal faaliyetlere katılım davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın sosyal faaliyetlere katılım davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 16). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *sosyal faaliyetlere katılım* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve sosyal faaliyetlere katılım davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarısının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Takım Çalışması ve Sorumluluk Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının takım çalışması ve sorumluluk davranışına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin tespiti için “Kruskal Wallis H” testi yapılmış ve elde edilen analiz sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Takım Çalışması ve Sorumluluk Davranışına Göre Farklılığı

Takım Çalışması ve Sorumluluk Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	17	21.97				A-B
İyi (B)	59	83.34	2	103.359	.000	A-C
Çok iyi (C)	248	190.97				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 17’deki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının takım çalışması ve sorumluluk davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=103.359$; p<.05). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “Post Hoc Tamhane” testi yapılmıştır.

Tablo 18.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Takım Çalışması ve Sorumluluk Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
Takım Çalışması ve Sorumluluk	Geliştirilmeli	İyi	-17.246	2.97	.049*
		Çok iyi	-38.058	2.53	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	17.246	2.97	.049*
		Çok iyi	-20.811	2.02	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	38.058	2.53	.000*
		İyi			.000*
		20.811	2.02		

*p<.05

Yapılan analizde farkın takım çalışması ve sorumluluk davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın takım çalışması ve sorumluluk davranışı *çok iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 18). Genel anlamda ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *takım çalışması ve sorumluluk* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve takım çalışması ve sorumluluk davranış düzeyi *çok iyi*ye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı tespit edilmiştir.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Verimli Çalışma Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının verimli çalışma davranışına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla “*Kruskal Wallis H*” testi yapılmış ve ulaşılan analiz sonuçları Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Verimli Çalışma Davranışına Göre Farklılığı

Verimli Çalışma Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	47	33.71				A-B
İyi (B)	87	106.31	2	192.066	.000	A-C
Çok iyi (C)	190	220.09				B-C
Toplam	324					

* $p < .05$

Tablo 19’deki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının verimli çalışma davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=192.066$; $p < .05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “*Post Hoc Tamhane*” testi yapılmıştır.

Tablo 20.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Verimli Çalışma Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p
Verimli Çalışma	Geliştirilmeli İyi	-18.298	1.80	.000*
	Geliştirilmeli Çok iyi	-38.480	1.61	.000*
	İyi Geliştirilmeli	18.298	1.80	.000*
	İyi Çok iyi	-20.182	1.38	.000*
	Çok iyi Geliştirilmeli	38.480	1.61	.000*
	Çok iyi İyi			.000*
		20.182	1.38	

* $p < .05$

Yapılan analizde farkın verimli çalışma davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca verimli çalışma davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın verimli çalışma davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 20). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *verimli çalışma* davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve verimli çalışma davranış düzeyi *çok iyi*ye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarının da arttığı tespit edilmiştir.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Çevreye Duyarlılık Davranışına Göre Farklılığı

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının çevreye duyarlılık davranışına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin tespiti amacıyla “*Kruskal Wallis H*” testi yapılmış ve elde edilen analiz sonuçları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21.

Türkçe Dersi Akademik Başarısının Çevreye Duyarlılık Davranışına Göre Farklılığı

Çevreye Duyarlılık Düzeyi	n	Sıra ort.	sd	X^2	p	Anlamlı fark
Geliştirilmeli (A)	12	19.92				A-B
İyi (B)	49	60.51	2	105.454	.000	A-C
Çok iyi (C)	263	188.01				B-C
Toplam	324					

*p<.05

Tablo 21’deki verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarının çevreye duyarlılık davranışına göre anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir ($X^2=105.454$; p<.05). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için “*Post Hoc Tamhane*” testi yapılmıştır.

Tablo 22.

Türkçe Dersi Akademik Başarı ile Çevreye Duyarlılık Davranışının Karşılaştırıldığı Tamhane Testi Sonuçları

Değişken	Kategori	Ort. Fark.	SS	p	
Çevreye Duyarlılık	Geliştirilmeli	İyi	-13.522	3.48	.003*
		Çok iyi	-39.260	3.08	.000*
	İyi	Geliştirilmeli	13.522	3.48	.003*
		Çok iyi	-25.738	2.02	.000*
	Çok iyi	Geliştirilmeli	39.260	3.08	.000*
		İyi			
			25.738	2.02	

*p<.05

Yapılan analizde farkın çevreye duyarlılık davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* ve *iyi* olan öğrenciler arasında olduğu görülmüştür. Ayrıca çevreye duyarlılık davranış düzeyi *iyi* olan öğrenciler ile *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sıra ortalamaları ve ortalama farklara göre bu gruplar arasındaki farkın çevreye duyarlılık davranışı *çok iyi* ve *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir (Tablo 22). Bu verilere göre ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarılarıyla *çevreye duyarlılık* davranışı arasında pozitif

yönlü anlamlı bir ilişki olduğu ve çevreye duyarlılık davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarısının da arttığı tespit edilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarı düzeyleri belirlenerek söz konusu başarı “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranış değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırma sonucunda ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders notu ortalamasının iyi ($\bar{X}=74.33$) düzeyde olduğu ve Türkçe dersi akademik başarılarının ele alınan tüm davranışlara göre anlamlı olarak farklılaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları; ortaokul öğrencilerinin Türkçe ders başarılarının “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma ve çevreye duyarlılık” davranış düzeyi *çok iyi* olan öğrencilerle *iyi* ve *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında *çok iyi* olan öğrencilerin lehine olduğunu göstermiştir. Ayrıca öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarılarının “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma ve çevreye duyarlılık davranış” düzeyi *iyi* olan öğrencilerle *geliştirilmeli* olan öğrenciler arasında *iyi* olan öğrencilerin lehine olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgular neticesinde ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarıları puanlarıyla davranış puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu ve davranış düzeyi çok iyiye doğru gittikçe Türkçe dersi akademik başarılarının da genel anlamda arttığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte tam tersi bir söylemde de bulunulabilir. Yani öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarılarının artmasıyla birlikte “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” gibi davranış puanlarında da anlamlı bir artışın yaşandığı ifade edilebilir.

Alanyazında öğrencilerin akademik başarılarıyla davranış notları arasındaki farklılığın incelendiği sadece bir çalışmaya rastlanmıştır. Söz konusu çalışmanın bulgularıyla mevcut çalışmanın bulgularının birbirini desteklediği gözlenmektedir. Nitekim Demir (2022) tarafından yapılan çalışmada ortaokul öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarılarının “okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık” davranışlara göre anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar neticesinde ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarıyla karnelerinde yer alan davranış notları arasında paralel bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Nitekim

Türkiye’deki ortaokul kademelerinde karne notları oluşturulurken her bir disipline ait başarı puanlarının, dersin öğretmenlerince birebir ve titizlikle oluşturulduğu bilinmektedir. Bununla birlikte davranış notlarının sınıf şube öğretmenleri tarafından verildiği ve söz konusu notlandırmada öğrencilerin derslerdeki akademik başarılarının esas alındığı malumdur. Mevcut çalışmanın ve ilgili diğer çalışmanın bulgularının bu yaklaşımın sonucunu yansıttığı söylenebilir. Öte yandan davranış notları verilirken öğrencilerin akademik başarı puanlarının belirleyici olması bilimsel çalışmalarla sorgulanması gereken bir husustur.

Akademik başarı ve davranış notları arasındaki paralel ilişki göz önünde bulundurulduğunda akademik başarı üzerinde etkili olduğu bilimsel çalışmalarla ortaya konulan öz yeterlik algısı (Ayotola & Adedeji, 2009; Jackson, 2002; Klomegah, 2007; Pietsch vd., 2003), derse yönelik ilgi, tutum (Demir, 2021a; Erdem & Gözüküçük, 2013; Kazazoğlu, 2013; Yenilmez & Özabacı, 2003; Zorbaz & Habeş, 2015), motivasyon (Boyd, 2002; Gottfried vd., 2001), ders çalışma alışkanlığı (Bıyıklı, 2017; Özer & Anıl, 2011; Patterson vd., 2003), okul yönetiminin tutumu (Leithwood & Jantzi, 2000; Sarı & Cenkseven, 2008), öğretmen davranışları (Hattie, 2009; Kızıldağ, 2009; Şişman, 2014; Şevik, 2014), ailenin sosyoekonomik düzeyi (Akyol vd., 2010; Kocaman, 2009; Polat, 2009), ebeveynlerin eğitim durumu, tutum ve davranışlarının (Koutsoulis & Campbell, 2001; Özer & Anıl, 2011; Özkan & Yıldırım, 2013) öğrencilerin dolaylı olarak davranış notları üzerinde de etkili olabileceği söylenebilir. Başka bir ifadeyle dolaylı olarak öz yeterlik algısı, derse yönelik ilgi, tutum ve motivasyon, ders çalışma alışkanlığı, okul yönetiminin tutumu, öğretmen davranışları, ailenin sosyoekonomik düzeyi, ebeveynlerin eğitim durumu, tutum ve davranışlarının öğrencilerin “*okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma ve çevreye duyarlılık*” davranışları üzerinde de etkisinin olduğu söylenebilir.

Mevcut araştırmanın bulgularından hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

Bu araştırma Türkçe dersi kapsamında ortaokul altıncı sınıfa devam eden 324 Türk öğrenciyle yürütülmüştür. Farklı örneklem gruplarıyla benzer çalışmalar yapılabileceği gibi ortaokullardaki tüm sınıf düzeyleri örneklem olarak seçilip sınıflara göre karşılaştırmalı çalışmalar da gerçekleştirilebilir.

Bu çalışmada öğrencilerin Türkçe dersi akademik başarıları çeşitli davranış (okul kültürüne uyum, öz bakım, kendini tanıma, iletişim ve sosyal etkileşim, ortak değerlere uyma, çözüm odaklı olma, sosyal faaliyetlere katılım, takım çalışması ve sorumluluk, verimli çalışma, çevreye duyarlılık) değişkenleri açısından incelenmiştir. Farklı disiplinler kapsamında da benzer çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırmanın bulguları ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarıyla davranış puanları arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Farklı yöntemlerin kullanılacağı nitel ya da karma çalışmalarla bu değişkenler

arasındaki ilişki detaylıca incelenebilir. Özellikle davranış notlarının nasıl verildiğine dair öğretmen, okul idaresi ve ailelerle görüşmelerin yapılmasının yanı sıra söz konusu notlandırmanın nasıl yapılması gerektiğine ilişkin bilimsel çalışmaların hazırlanması önerilmektedir.

Çıkar Çatışması ve Etik Bildirimi

Bu çalışma tek yazar tarafından yürütüldüğünden dolayı çıkar çatışması söz konusu değildir. Yazar tarafından tüm etik kurallara uyulmuştur.

Kaynakça

- Akyol, G., Sungur, S., & Tekkaya, C. (2010). The contribution of cognitive and metacognitive strategy USE to students' science achievement. *Educational Research and Evaluation*, 16, 1-21. <https://doi.org/10.1080/13803611003672348>
- Ayotola, A., & Adedeji, T. (2009). The relationship between mathematics self-efficacy and achievement in mathematics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 953-957. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2009.01.169>
- Bıyıklı, C. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi akademik başarıları ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *PAU Eğitim Fakültesi Dergisi*, (42), 59-73. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/33905/375340>
- Boyd, F. B. (2002). Motivation to continue: enhancing literacy learning for struggling readers and writers. *Reading and Writing Quarterly: Overcoming Learning Difficulties*, 18, 257-277. <https://doi.org/10.1080/07487630290061818>
- Bölükbaş, F. (2010). İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarının başarı-cinsiyet- ailenin eğitim düzeyi bağlamında değerlendirilmesi. *Turkisch Studies*, 5(3), 905-918. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1477>
- Büyükoztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorumlar* (20. baskı). Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim araştırmaları: nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. H. Ekşi (Çev.), Edam.
- Dağdelen, S. (2013). *Biyoloji derslerinde öğretmenlerin kişilerarası davranışı, sınıf öğrenme ortamı ve öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 349950) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Demir, Y. (2021a, December 10-12). Ortaokul öğrencilerinin sosyal bilgiler dersi akademik başarıları ve tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *7th International Mardin Artuklu Scientific Researches Conference*, Mardin, Türkiye.
- Demir, S. (2021b, 30 November -2 December). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe akademik başarılarının diğer disiplinlerle ilişkisinin incelenmesi. *Ahi Evran International Conference on Scientific Research*, Kırşehir, Türkiye.
- Demir, Y. (2022). Review of the social studies course academic achievements of middle school students in the context of behavioral grades. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 10(3), 487-502. <https://doi.org/10.17478/jegys.1135256>
- Erdem, A. R., & Gözüküçük, M. (2013). İlköğretim 3. 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik motivasyonları ve tutumları arasındaki ilişki. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 13-24. DOI:10.14527/V3N2M2
- Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: a meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1-22. <https://doi.org/10.1023/A:1009048817385>

- Gottfried, A. E., Fleming, J. S., & Gottfried, A. W. (2001). Continuity of academic intrinsic motivation from childhood through late adolescence: a longitudinal study. *Journal of Educational Psychology, 93*(1), 3-13. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.93.1.3>
- Güneyli, A., Özder, H., Konedralı, G., & Arsan, N. (2010). İlköğretim öğrencilerinin Türkçe ile diğer ders başarıları arasındaki ilişki. *Mediterranean Journal of Educational Research, 7*, 60-72.
- Hattie, J. (2009) *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses related to achievement*. Routledge.
- Jackson, W. J. (2002). Enhancing self-efficacy and learning performance. *The Journal of Experimental Education, 70*(3), 243-254. <http://dx.doi.org/10.1080/00220970209599508>
- Kazazoğlu, S. (2013). Türkçe ve İngilizce derslerine yönelik tutumun akademik başarıya etkisi. *Eğitim ve Bilim, 38*(170), 294-307.
- Kerlinger, F. N. & Lee, H. B. (1999). *Foundations of behavioral research*. Harcourt College Publishers.
- Kızıldağ, S. (2009). *Akademik başarının yordayıcısı olarak yalnızlık, boyun eğici davranışlar, sosyal destek* (Tez No. 257069) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Klomegah, R. Y. (2007). Predictors of academic performance of university students: an application of the goal efficacy model. *College Student Journal, 41*(2), 407-415.
- Kocaman, A. (2009). *Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi: İnönü EML örneği* (Tez No. 308704) [Yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Koutsoulis, M. K., & Campbell, J. R. (2001). Family processes affect students' motivation, and science and math achievement in Cypriot high schools. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 8*(1), 108-127. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0801_6
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2000). The effects of transformational leadership on organisational conditions and student engagement. *Journal of Educational Administration, 38*(2), 112-129. <https://doi.org/10.1108/09578230010320064>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2007). Millî eğitim bakanlığı ilköğretim kurumları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına dair yönetmelik. *Resmî Gazete*, Sayı: 26738, EK- 6/3-A. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071226-7.htm>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2019). *Türkçe dersi (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. Millî Eğitim Bakanlığı.
- <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrK%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf>
- Özer, Y., & Anıl, D. (2011). Öğrencilerin fen ve matematik başarılarını etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 313-324.
- Özkan, E., & Yıldırım, S. (2013). Geometri başarısı, geometri öz-yeterliliği, ebeveyn eğitim durumu ve cinsiyet arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 46*(2), 249-261. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001304
- Patterson, M., Perry, E., Decker, C., Eckert, R., Klaus, S., Wendling, L., & Papanastasiou, E. (2003). Factors associated with High school mathematics performance in the United States. *Studies in Educational Evaluation, 29*(2), 91-108. [https://doi.org/10.1016/S0191-491X\(03\)00017-8](https://doi.org/10.1016/S0191-491X(03)00017-8)
- Pietsch, J., Walker, R., & Chapman, E. (2003). The relationship among selfconcept, self-efficacy and performance in mathematics during secondary school. *Journal of Educational Psychology, 95*(3), 589-603. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.95.3.589>

- Polat, S. (2009). Akademik başarısızlığın toplumsal eşitsizlik temelinde çözümlenmesi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 7(25), 46-61.
- Sarı, M., & Cenkseven, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 3-16.
- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 1-19. 10.16986/HUJE.2016015868
- Şevik, Y. (2014). *İlkokul müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları* (Tez No. 351011) [Yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi-Burdur]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Şişman, M. (2014). *Öğretim liderliği*. Pegem.
- Yenilmez, K., & Özabacı, N. Ş. (2003). Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 132-146.
- Zorbaz, K. Z., & Habeş, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *K. Ü. Kastamonu Eğitim Dergisi* 23(4), 1737-1756.

Extended Abstract

Emphasized in the current Turkish lesson curriculum, “Our education system aims to raise individuals who have the knowledge, skills and behaviors integrated in competencies (Mother language communication, Communication in foreign languages, Mathematical competence and core competencies in science/technology, Digital competence, Learning to learn, Social and civic competences, Initiative and entrepreneurship, Cultural awareness and expression” (MEB, 2019). This expression reveals that the knowledge, skills, values and competencies targeted in the Turkish education system are based on the transformation of behavior into behavior. As a matter of fact, education is the process of creating desired behavior change in the individual. In this context, in addition to the academic success that students are expected to achieve in the Turkish education system, behaviors such as “adaptation to school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, compliance with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working and environmental awareness” are expected to be sufficiently established. Accordingly, the achievements in the courses are graded as well as the behaviors in question, and both success situations constitute the general success of the student. There are also studies on Turkish course academic success in which students are examined in the context of environmental factors such as their study habits (Bıyıklı, 2017), their attitudes towards the Turkish lesson (Kazazoğlu, 2013), their relationship with other disciplines (Demir, 2021b; Güneylı et all, 2010), and the educational status of their parents (Bölükbaş, 2010). In addition, any academic achievement study could not found in which students' academic achievement in Turkish is examined according to their behaviors such as “adaptation to school culture, self-care, self-knowledge, communication and

social interaction, compliance with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working, environmental awareness”. Therefore, in this study, in order to eliminate this observed deficiency, the relationship between the academic achievements of secondary school students in their report cards as well as the conduct marks included is examined. In the Turkish education system, student academic success and conduct mark are expressed with the report card grade. Both the academic success and the conduct mark reflected on the student's report card are taken as the determining and perhaps the most important criterion in success. Therefore, in the current study, academic achievement and conduct mark are considered as report cards, too. Thus, the success levels of the sixth-grade students in the Turkish course were revealed and the relationship between their academic success in this course and their conduct marks was analyzed. In this context, in this study, the academic achievement of secondary school students in Turkish lessons is intended to examine according to school culture adaptation, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, compliance with common values, solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working and environmental awareness. The main problem statement of the study was determined as “What is the level of academic achievement of secondary school students in Turkish lessons and does this success differ significantly according to their conduct marks (adapting to school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, complying with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working, environmental awareness)?”

The current research was designed according to the screening design, which is one of the quantitative research methods. Survey research designs are defined as quantitative research designs in which researchers collect information by scanning a sample group or the whole universe in order to explain the attitudes, views, behaviors or characteristics of a universe (Creswell, 2019). The study group of this research consists of a total of 324 middle school sixth grade students, 163 (50.3%) girls and 161 (49.7%) boys, studying at four state secondary schools in the central district of Kilis in the fall semester of the 2021-2022 academic year. The data collection tools of this research are “Primary education institutions grade book” and “Evaluation chart of student behavior”. Primary education institutions grade passbook is the document showing the academic achievement scores of all the courses of the students in a branch. Evaluation chart of student behavior is the document showing the scores of students in a branch to adapt to the school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, comply with common values, be solution-oriented, participate in social activities, teamwork and responsibility, productive work, environmental awareness.

As a result of the research, it was concluded that the average of the Turkish course grades of the secondary school students was good ($\bar{X}=74.33$) and the academic success of the Turkish course differed significantly according to all the behaviors discussed.

The results of the research show that the Turkish course success of secondary school students is very good in terms of adaptation to school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, compliance with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working and environmental awareness was in favor of the students who were very good among the students whose level was good and should be improved. In addition, it has been revealed that the level of academic achievement of students in Turkish lessons should be improved with students who have good level of adaptation to school culture, self-care, self-knowledge, communication and social interaction, compliance with common values, being solution-oriented, participation in social activities, teamwork and responsibility, efficient working and environmental awareness is in favor of the students who are good among the students who are good. As a result of these findings, it was concluded that there is a positive and significant relationship between the Turkish course academic achievement scores of the secondary school students and their behavioral scores, and as the behavior level gets very good, the Turkish course academic success increases in general.